

ומשנינו: **אמר רבי זירא**: המדובר במשנתנו הוא בכגון **שראוהו בית דין בלילה**, ואין מקדשים את החדש בלילה.

ולמחרת, בשעה שהם באים לקדש את החדש, אינם רואים אז את הלבנה. הלכך הם זקוקים שיעידו בפניהם.<sup>(6)</sup>

שנינו במשנה: **ראוהו שלשה בלבד והן בית** הדין כולו — **יעמדו שנים** מן הדיינים ויעידו. **ויושיבו מחבריהם** דיינים אחרים **אצל היחיד**. וכו'.

ותמהינן: **ואמאי**? מדוע צריכים שנים לעמוד ולהעיד?

**הכי נמי, נימא**, אף כאן נאמר שיקדשוהו כולם בראיתם. שהרי **לא יתכן שתהא שמייעה** של העדים, **גדולה מראייה** שראו בית דין עצמם!

ותמהינן: **ואמאי**? מדוע צריכים שנים לעמוד ולהעיד?

רש"י כאן שאף הוא מודה שאפשר לפסוק בדיני ממונות על פי הראייה. עיין שם. ובהערות המהדיר הערה 39]. וראה להלן הערה 8. [ועיין פני יהושע, טורי אבן, וערוך לנר]. ובטוש"ע [חושן משפט ו ח] פסקו בענין דיני ממונות, שבית דין יכולים לפסוק על פי ראייתם.

6. א. כתבו התוספות: אין הדיינים יכולים לקדש על פי ראייה בלילה. מפני שהראיה היא קבלת עדות. ואין בית דין מקבלים עדות בלילה. ולכן גם אינם יכולים לפסוק על פי הראייה שראו בלילה.

ודבריהם מבוארים על פי דברי הרשב"א כאן שכתב שביום אין הם יכולים להעיד על פי ראייתם [שהרי אין הראיה מתקבלת בלילה]. אלא על פי ידיעתם, והידיעה שהם יודעים היום הרי היא כעדות, כאילו הם מעידים לעצמם שכך

ראו בלילה. והרשב"ם במסכת בבא בתרא [קיד א ד"ה אפילו] כתב שמאחר שבליילה אין הם יכולים לדון, אם כן אין ראייתם ראיה דיינים אלא ראיה עדים. ואין עד המעיד בדבר נעשה דיין. וכעין זה כתוב בריטב"א. וכולם התכוונו לדבר אחד.

ב. הטעם לכך שעד המעיד בדבר אינו נעשה דיין: הרשב"ם [ב"ב שם] כתב: משום שנאמר "ועמדו שני האנשים לפני ה'". ו"שני האנשים" אלו העדים, כמבואר במסכת שבועות [ל א]. "לפני ה'" היינו לפני בית דין. מכאן שצריך שהעדים יעידו לפני הדיינים, והעדים הללו אינם יושבים וחוזרים ודנים.

ותוספות שם הביאו טעם נוסף, משום שצריך שהעדות תהיה "עדות שאתה יכול להזימה". ואם הדיינים עצמם יהיו העדים, הם לא יקבלו עדות להזים את עצמם.